

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions — 20

No. of Printed Pages — 3

VU—36-1—Jyot. Shas. I**वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2011****ज्योतिषशास्त्रम्****प्रथमपत्रम्**समय : 3 $\frac{1}{4}$ घंटे

पूर्णांक : 40

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्यः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) प्रत्येक प्रश्नस्योत्तरमुत्तरपुस्तिकायामेव देयम् ।
- (4) प्रत्येक प्रश्नभागस्योत्तरं क्रमानुसारमेकत्रैव लेखितव्यम् ।
- (5) प्रथम प्रश्नस्य चत्वारः (i, ii, iii एवं iv) भागाः सन्ति । प्रत्येक भागस्य उत्तरस्य चत्वारः (अ, ब, स एवं द) विकल्पाः सन्ति । समुचित विकल्पस्य उत्तराक्षरं उत्तर-पुस्तिकायां निम्नलिखित तालिकां निर्माय एकस्मिन् स्थाने एव लेखनीयानि ।

प्रश्न क्रमाङ्कः	समुचित उत्तराक्षरम्
1. (i)	
1. (ii)	
1. (iii)	
1. (iv)	

बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः

1. (i) कः राशिः करणी भवति ?
 (अ) धनराशिः (ब) वर्गराशिः
 (स) समराशिः (द) अवर्गात्मकराशिः । 1/2
 - (ii) कर्णवर्गः भवति —
 (अ) राशयोर्योगः (ब) राशिगुणनम्
 (स) भुजकोटिवर्गैक्यम् (द) अन्तरम् । 1/2
 - (iii) गणितम् कति विधम् ?
 (अ) षड्विधम् (ब) एकविधम्
 (स) बहुविधम् (द) त्रिविधम् । 1/2
 - (iv) त्रिकस्थानानि सन्ति —
 (अ) ४, ९, १० (ब) १, ५, ९
 (स) ६, ८, १२ (द) ४, ७, १०. 1/2
 2. रिक्तस्थानस्य पूर्तिः कार्या —
 यस्मिञ्चतुर्भुजे सर्वेसमकोणाः सः भवति । 1
 3. रिक्तस्थानस्य पूर्तिः कार्या —
 त्रिभुजे त्रयः भुजाः कोणाश्च भवन्ति । 1
 4. यदीष्ट रेखायाः खण्डद्वयं विधीयते तदेष्ट रेखैक्यं खण्डयोर्वर्गयोगः तदेकं खण्डेष्ट रेखयो द्विघ्नघातयुतेन द्वितीयं खण्डवर्गेण तुल्यो भवति इति साध्यताम् । 4
- अथवा**
- यदीष्ट रेखायाः खण्डद्वयं विधीयते तदा एकखण्ड-इष्टरेखयोर्घातः तदेकखण्डवर्गयुक्तेन खण्डद्वय-घातेन समो भवति ।
5. जातकस्य षष्टि वर्षात्मकं आयुयोगो लेख्यः । 2
 6. लग्नाधीशेऽर्थगे चेद्धनभवनपतौ लग्नयातेऽर्थवान् स्यात् बुद्ध्याचार प्रवीणः परमसुकृतकृत्सारभृद्भोग-शीलः । अस्यार्थो लेख्यः । 2

7. जातकस्य पुंश्चल योगाः वर्णनीयाः । 2
8. परजातयोगाः वर्णनीयाः । 2
9. दद्रुमानयोगः वामनयोगश्च लेखनीयः । 2
10. ग्रन्थोक्ताः क्लीब योगाः स्पष्टतरेण लेख्याः । 2
11. विषकन्यावैधव्यनाशयोगौ लेख्यौ । 2
12. यदाद्यवित्तस्य दलं द्वियुक्तं तत्तुल्यवित्तो यदि वा द्वितीयः । आद्यो धनेन त्रिगुणोऽन्यतो वा पृथक् पृथङ्मेव वद वाजिमौल्यम् । अस्य गणित क्रिया कार्या । 4
13. यत्र भाज्यः ५, हारः १३, क्षेपक ० तत्र लब्धिगुणौ साध्यौ । 3
14. यत्र रु १६ क १२० क ७२ क ६० क ४८ क ४० क २४ तत्र करणी मूलानयनं विधेयम् । 3
15. यत्र भाज्यः — १५ या^२ - ७ या + २, भाजकः ३ या + २ तत्र लब्धिः का ? 2
16. यत्र गुण्यः — ३ या - २ का + नी + १
गुणकः— ६ या - ४ का + २नी + २ तत्र गुणनफल किम् ? 2
17. कृतिः स्वर्णयोः श्लोकं प्रपूर्य व्याख्यायताम् । 1
18. मंगलाचरणं विलिख्य अर्थो विधेयः । 1
19. षड्विधगणितस्य नामानि लेख्यानि । 1
20. यत्र भाज्यः १००, हारः ६३, क्षेपकः ९० तत्र लब्धि गुणौ साध्यौ । 1